

Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας σε δημοσιογράφους για προοπτικές σύγκλησης της Πανορθόδοξου Συνόδου

a:2:{s:4:"TEXT";s:66672:"

[gallery]

Συνέντευξη τύπου με θέμα «Οι προοπτικές σύγκλησης της Πανορθόδοξου Συνόδου» παραχώρησε στο Ρωσικό Πρακτωρείο Ειδήσεως RIA-Novosti, στις 9 Σεπτεμβρίου 2011, ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας.

Αρχίζοντας από την ιστορική αναδρομή του θέματος, ο Πρόεδρος του ΤΕΕΣ αναφέρθηκε στην ιδέα της σύγκλησης αυτής της Συνόδου:

«Αυτή η ιδέα προέκυψε πριν από μια πενήνταετία καθώς άρχισαν οι διαβουλεύσεις με θέμα την προετοιμασία της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξου Εκκλησίας. Λόγω ιστορικών συγκυριών επί πολλούς αιώνες τώρα δεν συγκαλούντο αυτές οι Σύνοδοι από την Ορθόδοξη Εκκλησία με καθολική συμμετοχή, και ειδικότερα από την εποχή της τελευταίας Εβδόμης Οικουμενικής Συνόδου. Οι Προκαθήμενοι και αντιπροσωποί δυο, το πολύ-πολύ τριών ή τεσσάρων Εκκλησιών συνέρχοντο σε τοπικές συνάξεις, όμως αυτό το πράγμα όπως η Πανορθόδοξη Σύνοδος δεν υπήρχε.

Τον εικοστό αιώνα, και ιδιαίτερα την μεταπολεμική περίοδο, με την εμπέδωση της συνεργασίας των Ορθόδοξων Εκκλησιών, προέκυψε η ιδέα της συγκλήσεως της Πανορθόδοξου Συνόδου, ώστε αυτή να γίνει χώρος συνάντησης των αντιπροσώπων των Εκκλησιών για να συζητήσουν επίκαιρα θέματα και να λάβουν τις σχετικές αποφάσεις».

Επίσης ο Πρόεδρος του ΤΕΕΣ ενημέρωσε τους δημοσιογράφους για την πορεία της προετοιμασίας της Συνόδου:

«Ενεκρίθησαν δέκα θέματα, επί των οποίων γινόταν η προετοιμασία όλο αυτό το διάστημα. Σε αυτά συγκαταλέγεται και η κανονική διάρθρωση της Ορθόδοξου Διασποράς, δηλαδή, ο τρόπος υπάρξεως της Ορθόδοξου Εκκλησίας εκεί όπου συνυπάρχουν διάφορες Ορθόδοξες δικαιοδοσίες. Πρωτίστως

αφορά τη Δυτική Ευρώπη, την Αμερική και την Αυστραλία. Ακολουθούν άλλα θέματα όπως το εκκλησιαστικό ημερολόγιο, η ενοποίηση των περί νηστείας εκκλησιαστικών διατάξεων, περί των κολυμάτων γάμου, οι σχέσεις των Ορθοδόξων Εκκλησιών προς τον υπόλοιπο χριστιανικό κόσμο, Ορθοδοξία και Οικουμενική κίνηση, ο κανονισμός παροχής εκκλησιαστικής αυτονομίας, η θέση των Ορθοδόξων Εκκλησιών στα επίκαιρα διεθνή θέματα: πολιτικά, κοινωνικά κλπ. Η παρατεταμένη προσυνοδική περίοδος διαρκείας πενήντα ετών οφείλεται στις ορισμένες διαφωνίες μεταξύ των Εκκλησιών, και όμως με την υπερπήδηση των διαφωνιών εξασφαλίσθηκε η ενιαία θέση επί των οχτώ προαναφερθέντων θεμάτων.

Δυό όμως θέματα παραμένουν σε εκκρεμότητα, επί των οποίων δεν έχει εξασφαλισθεί ακόμα η πλήρης ενιαία θέση, και αυτά αφορούν την παροχή του εκκλησιαστικού αυτοκεφάλου και τα Ιερά Δίπτυχα. Όλα αυτά τα θέματα για το ευρύ κοινό ίσως φαίνονται ως «προβλήματα τεχνικής φύσεως», μακράν της πραγματικής ζωής των ανθρώπων. Λοιπόν, τι σημαίνει η παροχή αυτοκεφαλίας; Δηλαδή, ποιός και με ποιο τρόπο παρέχει ανεξαρτησία σε α΄ ή β΄ Εκκλησία. Στην ουσία, ποτέ στην ιστορία της Ορθοδοξίας δεν καταγράφηκε σαφώς η διαδικασία παροχής της αυτοκεφαλίας. Κατά κανόνα, το αυτοκέφαλο δε χορηγήθηκε καθόλου, αλλά α΄ η β΄ Εκκλησία την ανακήρυττε και εκ των υστέρων, ενίοτε μετά από δεκαετίες, αναγνωριζόταν από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και άλλες κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες.

Επιπλέον, υπήρχε αντίληψη, σύμφωνα με την οποία η μια Εκκλησία είναι σε θέση να χορηγήσει το καθεστώς αυτοκεφαλίας σε μια άλλη. Π.χ. το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως χορήγησε την αυτοκεφαλία στις Εκκλησίες της Ελλάδος, της Βουλγαρίας, της Σερβίας και σε άλλες Εκκλησίες, ενώ το Πατριαρχείο Μόσχας στην Εκκλησία Τσεχίας και Σλοβακίας και την Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αμερική. Δυο φορές χορηγήθηκε η αυτοκεφαλία στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Πολωνίας: αρχικά από την Κωνσταντινούπολη και μετέπειτα τη Μόσχα. Επομένως, αυτό το ζήτημα έμενε ανεπίλυτο.

Τώρα επιτεύχθηκε η συμφωνία αρχής για το ότι στο περαιτέρω η αυτοκεφαλία χορηγείται με συγκατάθεση όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, δηλαδή δεν θα μπορέσει η μια Εκκλησία μόνη της να χορηγήσει αυτοκεφαλία σε ένα μέρος της άλλης ή ακόμα της ίδιας. Τώρα για την ανάδειξη μιας νέας αυτοκέφαλης Εκκλησίας χρειάζεται η διορθόδοξη συμφωνία. Σε εκκρεμότητα παραμένει μια σειρά ζητημάτων τεχνικής φύσεως και ειδικά όσον αφορά τον τρόπο υπογραφής της αυτοκεφαλίας. Προ στιγμής δεν έχει επιτευχθεί η συμφωνία επί του θέματος, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε στη διάρκεια μερικών ημερών η Διορθόδοξη Προπαρασκευαστική Επιτροπή το περασμένο Φεβρουάριο για την επίλυση αυτού. Και τελικά, το θέμα των Ιερών Διπτύχων. Τα Δίπτυχα είναι η τάξη την οποία ακολουθούν οι Εκκλησίες στους επίσημους καταλόγους. Εδώ υπάρχουν ορισμένες διαφοροποιήσεις. Όλες οι Εκκλησίες δέχονται τις πρώτες πέντε θέσεις των Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων

και Μόσχας. Στη συνέχεια υπάρχουν διαφοροποιήσεις. Π.χ. στα Ιερά Δίπτυχα της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως η Ρωσική Εκκλησία ακολουθείται από τις Εκκλησίες Σερβίας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας, ενώ την ένατη θέση κατέχει η Εκκλησία Γεωργίας. Στα Ιερά Δίπτυχα της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας το Πατριαρχείο Γεωργίας κατέχει την έκτη θέση, ακολουθούμενο από τις Εκκλησίες Σερβίας, Ρουμανίας και Βουλγαρίας. Δεν επιτεύχθηκε προ στιγμής η συμφωνία επί του θέματος.

Εγείρεται ζήτημα, τι να κάνουμε; Να παρατείνουμε τις προετοιμασίες της Πανορθόξου Συνόδου για άλλα πενήντα χρόνια; Αυτή η προοπτική δεν βρίσκει σύμφωνους πολλούς σήμερα. Εάν ακολουθήσουμε να συζητάμε θέματα, στα οποία οδηγούμαστε σε αδιέξοδο και ειδικότερα στο θέμα των Ιερών Διπτύχων, αυτή μπορεί να παραταθεί για άλλα πενήντα ή και περισσότερα χρόνια. Γι' αυτό το λόγο μετά τη συνεδρία της Προπαρασκευαστικής Επιτροπής του Φεβρουαρίου ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος απέστειλε γράμμα στους Προκαθημένους των Εκκλησιών, ζητώντας γνώμη τους για την περαιτέρω πορεία της προετοιμασίας της Συνόδου. Ορισμένοι Προκαθημένοι απάντησαν ότι η Σύνοδος δύναται να συγκληθεί με ημερήσια διάταξη εκείνα τα οχτώ θέματα, επί των οποίων έχει ήδη επιτευχθεί η συμφωνία. Ενώ εκείνα τα δυο θέματα, όπου η συμφωνία προς το παρόν δεν υπάρχει, να παραπεμφθούν στη συνεδρία της μετασυνοδικής περιόδου. Αυτή ήταν ειδικότερα η απάντηση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας.

Συνεπώς, είμαστε πρόθυμοι να συμμετάσχουμε στη Σύνοδο με περιεχόμενο οχτώ συμπεφωνημένα θέματα, υπό τον όρο να εκπονηθούν το πρωτόκολλο της Συνόδου και η ημερήσια διάταξη, να καθορισθεί η σύνθεση των αντιπροσωπειών των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, διότι όλα αυτά τα θέματα χρήζουν ακόμα συζητήσεως, επειδή στην Διορθόδοξη Προσυνοδική πορεία δεν συζητήθηκαν καθόλου».

Ακόμα ο Ιεράρχης έκανε αναφορά στην κατάσταση στη Μέση Ανατολή, χαρακτηρίζοντας αυτή ως «λίαν επίκαιρη και φλέγουσα». Σύμφωνα με τον κ. Ιλαρίωνα, σε αυτές τις χώρες «γίνονται πολιτικές αλλαγές, οι οποίοι θέτουν σε κίνδυνο ακόμη την ίδια την ύπαρξη των χριστιανών σε μια σειρά χωρών, όπου επί αιώνες έζησαν, συνυπήρχαν και εξακολουθούν να συνυπάρχουν μαζί με τους μουσουλμάνους».

«Ειδικότερα, επεσήμανε ο Μητροπολίτης Ιλαρίωνας, μεγάλες ανησυχίες προκαλεί η κατάσταση στην Αίγυπτο, όπου κατά λέξιν από την αρχή του έτους σχεδόν δεν παύουν οι τρομοκρατικές ενέργειες και απειλές σε βάρος των χριστιανών, οι οποίοι μετά τις πολιτικές αλλαγές στη χώρα βρέθηκαν σε εξαιρετικά δυσχερή θέση. Μεγάλες ανησυχίες επίσης προκαλεί και η κατάσταση στη Λιβύη και τη Συρία, όπου από τις δυτικές δυνάμεις ασκείται η φοβερή πίεση στο σημερινό καθεστώς. Ταυτόχρονα δεν είναι κατανοητό πως τη βλέπουν την περαιτέρω εξέλιξη της χώρας αυτές οι δυνάμεις, και πώς πρόκειται, εάν πρόκειται καθόλου, να εξασφαλίζουν τη ασφάλεια των

χριστιανών της Συρίας. Τραγικά διαμορφώνεται η κατάσταση στο Ιράκ, όπου με το Σαντάμ Χουσεΐν συμβίωναν αρμονικά χριστιανοί, μουσουλμάοι και εκπρόσωποι άλλων θρησκευτικών παραδόσεων, και όπου ο αριθμός των χριστιανών, σύμφωνα με διαφορές εκτιμήσεις, ανερχόταν σε 1,5 εκατομμύρια. Σήμερα ούτε μισό δεν έμεινε: οι μεν απλά εξοντώθηκαν, οι δέ εκδιώχθηκαν από τη χώρα, και η κατάσταση, δυστυχώς, δε βελτιώνεται, αλλά επιδεινώνεται.

Σήμερα τόσο η ηγεσία των θρησκευτικών ομολογιών, όσο και οι εκπρόσωποι της πολιτικής ελίτ εφιστούν την προσοχή στην κατάσταση αυτή. Δεν ήταν τυχαία η υιοθέτηση του ψηφίσματος για την κατάσταση των χριστιανών σε διάφορες περιοχές της υψηλίου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την περασμένη άνοιξη. Όσον δε αφορά την Εκκλησία, η Ιερά Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρωσίας στις 30 Μαΐου ε.ε. κατόπιν συζητήσεως της καταστάσεως των χριστιανών σε διάφορες περιοχές της υψηλίου, εξέδωσε ειδική ανακοίνωση επί αυτής».

Ακολουθώς ο Πρόεδρος του ΤΕΕΣ έθιξε το θέμα των διορθόδων συνελεύσεων. Φέτος, όπως παρατήρησε, πραγματοποιήθηκαν περιφερειακές συναντήσεις. Την 1 Αυγούστου στη συνάντηση στην Ιορδανία συμμετείχαν οι Προκαθήμενοι των Εκκλησιών Αντιοχείας, Ιεροσολύμων και Κύπρου. Στις 23 του ίδιου μηνός μια παρόμοια συνάντηση πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο, όπου συμμετείχαν οι Προκαθήμενοι των Εκκλησιών Ιεροσολύμων και Κύπρου. Και τέλος, την 1 Σεπτεμβρίου στην Κωνσταντινούπολη συνήλθαν σε Σύναξη οι Προκαθήμενοι των Εκκλησιών Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας, Ιεροσολύμων και Κύπρου, συμμετάσχοντος και του εκπροσώπου του Πατριαρχείου Αντιοχείας. Σύμφωνα με τον Μητροπολίτη Ιλαρίωνα, το ενδιαφέρον αυτών των συνελεύσεων επικεντρώθηκε στο ζήτημα της Μέσης Ανατολής.

Στη Σύναξη της Κωνσταντινουπόλεως επίσης συζητήθηκε και το θέμα της προετοιμασίας της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Διατυπώθηκε η επιθυμία ώστε πριν τη Σύνοδο να γίνει η Σύναξη των Προκαθημένων των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών προς εξέταση του κανονισμού της λειτουργίας των Διορθόδοξων Προπαρασκευαστικών Επιτροπών, καθώς και προς ενδεχόμενη αναθεώρηση της αρχής της λήψεως αποφάσεων. Όπως διευκρίνισε ο Σεβασμιώτατος κ. Ιλαρίωνας, η μόνη αρχή της λήψεως αποφάσεων στις διορθόδοξες διασκέψεις της τελευταίας πενήνταετίας ήταν εκείνη της ομοφωνίας. «Αυτή η μέθοδος εφαρμόστηκε στις εργασίες των Διορθόδοξων Προπαρασκευαστικών Επιτροπών, αυτή η μέθοδος ήταν εκείνη, η οποία εξασφάλιζε στις Εκκλησίες τη δυνατότητα, πρώτον, να υμμετέχουν στη διορθόδοξη προσυνοδική διαδικασία, και δεύτερον, να λαμβάνουν αποφάσεις, οι οποίες είναι ικανοποιητικές για όλες τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες», ανέφερε.

«Από την άποψη του Πατριαρχείου Μόσχας, η αναθεώρηση του κανονισμού της λειτουργίας των Διορθόδοξων Προπαρασκευαστικών Επιτροπών ως προς την αλλαγή της μεθόδου λήψεως αποφάσεων τυχάνει απολύτως απαράδεκτη. Δε θα μπορέσουμε να συμμετάσχουμε σε διορθόδοξες

συνελεύσεις, όπου οι αποφάσεις δε θα λαμβάνονται με ομοφωνία, αλλά με πλειοψηφία. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι κάθε Εκκλησία πρέπει να έχει δικαίωμα να υπεραμύνεται και να υποστηρίζει τη θέση της. Δεν πρόκειται για το δικαίωμα αρνησικυρίας της κάθε Εκκλησίας, αλλά για την ανάγκη λήψεως αποφάσεων με βάση την ομοφωνία».

Επίσης, κατά τον Μητροπολίτη Ιλαρίωνα, πρέπει να ληφθεί υπόψη και η διαφορά αριθμού των πιστών των διαφόρων Ορθόδοξων Εκκλησιών: «Σύμφωνα με διάφορες εκτιμήσεις, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας περιλαμβάνει στους κόλπους της περίπου 150 εκατομμύρια πιστούς, οι οποίοι κατοικούν σε διάφορες χώρες του κόσμου. Είναι περισσότερα από το συνολικό άθροισμα όλων των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Εν τω μεταξύ, στις Διορθόδοξες Προπαρασκευαστικές Επιτροπές κάθε Ορθόδοξη Εκκλησία εκπροσωπείται από δυο αντιπροσώπους: τόσο η Ρωσική Εκκλησία, που αριθμεί εκατομμύρια πιστούς, όσο και ολιγάριθμες κατά τόπους Εκκλησίες όπως της Πολωνίας, της Τσεχίας και Σλοβακίας και της Αλβανίας... Δεν αμφισβητούσαμε ποτέ αυτή τη μέθοδο εκπροσώπησης, παρόλο που δεν ανταποκρίνεται καθόλου στη πραγματική εικόνα της Οικουμενικής Ορθοδοξίας. Δεν την αμφισβητούσαμε μόνο και μόνο επειδή στο διορθόδοξο επίπεδο εφαρμόζεται η αρχή της ομοφωνίας. Με άλλα λόγια, είμαστε βέβαιοι, ότι εάν έστω και μια Εκκλησία δε συμφωνεί με μια απόφαση, αυτή δε μπορεί να ληφθεί. Σε αυτή την περίπτωση δε μας προβληματίζει η ποσόστωση στην εκπροσώπηση. Εάν οι αποφάσεις λαμβάνονταν με ψηφοφορία, τότε η ανάλογη σύνθεση των αντιπροσώπων έπρεπε να αντιστοιχεί στον αριθμό των πιστών της α΄ ή της β΄ Εκκλησίας και η εκπροσώπηση στις Διορθόδοξες Προσυνοδικές Επιτροπές θα ήταν εντελώς διαφορετική. Αυτά τα θέματα, δηλαδή της αρχής της λήψεως αποφάσεων και της εκπροσώπησης, συνδέονται στενά μεταξύ τους. Προ στιγμής δεν μας ενημέρωσε κανείς σχετικά με τον αριθμό αντιπροσώπων στην ίδια την Πανορθόδοξη Σύνοδο σε περίπτωση της σύγκλησής της».

Ο Μητροπολίτης Ιλαρίωνας πιστεύει ότι στην Πανορθόδοξη Σύνοδο πρέπει να παραστούν όλοι οι επαρχιούχοι επίσκοποι όλων των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών, όπως αυτό συνέβαινε στις Οικουμενικές Συνόδους: «Σύμφωνα με προκαταρκτικές μου εκτιμήσεις, πρόκειται περίπου για πεντακόσια άτομα. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας έχει 222 επισκόπους». Καθώς κρίνει ο Σεβασμιώτατος κ. Ιλαρίωνας η συγκέντρωση σήμερα σε μια αίθουσα αυτού του αριθμού ανθρώπων δεν παρουσιάζει καμία τεχνική δυσκολία. «Αυτή η εκπροσώπηση θα είναι και απολύτως σωστή και δίκαιη. Εάν ληφθεί η απόφαση περί μη συμμετοχής όλων των επαρχιούχων επισκόπων στη Σύνοδο, εκτός ενός ποσοστού, πρέπει να συζητηθεί το ζήτημα της ποσόστωσης. Δε νομίζω ότι μπορεί να γίνει μια Πανορθόδοξη Σύνοδος με συμμετοχή π.χ. πέντε ή δέκα αντιπροσώπων από κάθε Εκκλησία, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσικής Εκκλησίας με πολλά εκατομμύρια πιστούς. Αυτά τα θέματα πρόκειται ακόμα να συζητηθούν και στην ημερήσια διάταξη της Πανορθόδοξου Συνόδου εντάσσεται όλο αυτό το φάσμα προβλημάτων».

Κλίνοντας ο Πρόεδρος του ΤΕΕΣ επεσήμανε ότι δεν υπάρχουν σοβαρά εμπόδια για τη σύγκληση της Πανορθόδοξου Συνόδου:

«Σήμερα πολύ σημαντικό είναι να ακούγεται μια συντονισμένη και ενωμένη φωνή των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Είναι άκρως σημαντικό να μην τaráσσει κανείς τα νερά της Ορθοδοξίας ή να χαλάσει σχέσεις μεταξύ των επιμέρους Εκκλησιών. Φρονώ ότι η πρόταση για άρση της αρχής της ομοφωνίας έχει αρνητικές προεκτάσεις, διότι μπορεί να προκαλέσει σοβαρές διαφωνίες και διαιρέσεις στην οικογένεια των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Πρέπει να συμφωνούμε μεταξύ μας και να λαμβάνουμε μόνο εκείνες τις αποφάσεις, οι οποίες ικανοποιούν όλες τις Εκκλησίες. Καμία Εκκλησία δεν πρέπει να επιχειρεί την επιβολή της γνώμης της επί μιας άλλης ή άλλων Εκκλησιών. Πρέπει από κοινού σε πνεύμα αλληλεγγύης και συνεργασίας να προετοιμάζουμε την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθόδοξου Εκκλησίας, ελπίζοντας ότι αυτή θα είναι ενωτικός και όχι διχαστικός παράγοντας».

Εν συνεχεία ο Ιεράρχης απάντησε στις ερωτήσεις των ανταποκριτών:

– Σεβασμιώτατε, κάνετε αναφορά στις προσπάθειες άρσης της αρχής της ομοφωνίας. Ποιο είναι εκείνο το οποίο παρακινεί αυτούς τους ανθρώπους; Δε θα ήταν λογικό να εξασφαλίσουν την υποστήριξη της μεγαλύτερης Εκκλησίας ανά τον κόσμο τη Ρωσική, για μια κοινή αντιμετώπιση αυτών των απειλών; Ενώ βλέπουμε κάποιες παράξενες δηλώσεις. Πως θέλουν να το εξασφαλίσουν τεχνικά; Για να εξασφαλίσουν την ομοφωνία πάλι χρειάζεται η ομοφωνία. Πραγματοποιείτε επισκέψεις στις κατά τόπους Εκκλησίες. Ποιο είναι το κλίμα που επικρατεί στις τοπικές Εκκλησίες με αυτή τη διαίρεση σε «παλαιφάτες» και «νεοπαγείς»;

– Το κλίμα σήμερα στις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες είναι πολύ διαφορετικό, αλλά πιστεύω ότι καμία Εκκλησία δεν πρόκειται να δεχθεί ένα σχήμα, σύμφωνα με το οποίο οι μεν αναδεικνύονται ως Εκκλησίες πρώτης κατηγορίας, οι δε ως δεύτερης. Η περίπτωση των παλαιφάτων Εκκλησιών (όπου συγκαταλέγονται τα τέσσερα πρεσβυγενή Πατριαρχεία συν την Εκκλησία της Κύπρου) από πλευράς χρονολογικής δε μας ενοχλεί καθόλου. Εάν όμως σε αυτές τις Εκκλησίες θα οικειοποιείται κάποιο ειδικό και προνομιακό δικαίωμα λήψεως αποφάσεων, ενώ οι άλλες Εκκλησίες θα βρεθούν στην κατάσταση νεοτέρων ως προς τη χορήγηση του αυτοκεφάλου τους και άρα γι' αυτό το λόγο λιγότερα σημαντικών, φρονώ ότι καμία από αυτές τις «νεότερες» Εκκλησίες δε θα δεχθεί αυτή την κατάταξη.

Όσον δε αφορά την άρση της αρχής της ομοφωνίας, πράγματι, για να το πετύχουν, χρειάζεται η ομοφωνία. Αυτός είναι, απ' όσο καταλαβαίνω από το κείμενο του ανακοινωθέντος για τη Σύναξη 1-3 Σεπτεμβρίου, ο λόγος της συγκλήσεως Συνάξεως των Προκαθημένων των κατά τόπους Ορθόδοξων

Εκκλησιών. Όμως είναι σαφέστατα ότι δεν πρόκειται να εξασφαλισθεί η συναίνεση των Προκαθημένων των κατά τόπους Εκκλησιών για την άρση της αρχής της ομοφωνίας. Πιστεύω ότι αυτή η προσπάθεια είναι εκ των προτέρων καταδικασμένη σε αποτυχία. Νομίζω, σε περίπτωση εάν συνέλθουν οι Προκαθήμενοι, θα επιβεβαιώσουν εισέτι την προθυμία της συνεργασίας, της συμπορεύσεως προς την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, με προϋπόθεση, βέβαια, ότι η αρχή της ομοφωνίας θα παραμένει αναλλοίωτη.

– Παρακαλώ, εξηγήστε το θέμα της αναβίωσης της πενταρχίας. Πρόσφατα τα Ρωσικά ΜΜΕ ασχολήθηκαν πολύ ενεργά με το ζήτημα αυτό. Τι σημαίνει; Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι μέλος της Πενταρχίας;

– Η Πενταρχία είναι εκκλησιαστικο-πολιτική έννοια, η οποία υπήρχε στο Βυζάντιο στο δεύτερο ήμισυ της πρώτης χιλιετίας. Η ουσία της συνίσταται στο εξής: η Οικουμενική Εκκλησία διοικείται από πέντε Πατριάρχες, δηλαδή Ρώμης, Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων. Εκείνη τη στιγμή αυτά τα Πατριαρχεία υπήρχαν και δραστηριοποιούντο πραγματικά. Η παλαίφατη αυτοκέφαλος Εκκλησία της Κύπρου δεν εντασσόταν στην Πενταρχία, διότι ο Προκαθήμενός της δεν είχε τίτλο Πατριάρχη. Πρωτεία τιμής μεταξύ των πέντε Ιεραρχών απολάμβανε ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας Ρώμης. Σημειωτέον, ότι τα μέλη της Πενταρχίας ουδεμία φορά δε συνέρχονταν σε ολομέλεια, δηλαδή δεν υπήρχε αυτό το ιστορικό προηγούμενο. Συνεπώς, αυτή η έννοια ήταν μάλλον θεωρητική. Πραγματικά έπαυσε να υπάρχει τη στιγμή που επήλθε η τραγική ρήξη μεταξύ Ρώμης και Κωνσταντινουπόλεως, όταν ένα μέλος της Πενταρχίας έμεινε στη Δύση, ενώ οι τέσσερις άλλοι στην Ανατολή.

Ίσως πρέπει να διευκρινίσουμε που οφείλεται τα πρωτεία της Κωνσταντινουπόλεως στην Ανατολή μετά τη διακοπή σχέσεων με τη Ρώμη. Άλλωστε ιστορικά η πρώτη Εκκλησία, η οποία ιδρύθηκε από τον Ίδιο τον Χριστό ήταν εκείνη των Ιεροσολύμων, και στην περίπτωση σχηματισμού των Ιερών Διπτύχων με βάση την αρχαιότητα, η πρώτη θέση θα καταλάμβανε βεβαίως το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, ακολουθούμενο από τις υπόλοιπες Εκκλησίες: Ρώμης, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και μόνο τότε Κωνσταντινουπόλεως. Όμως τα Ιερά Δίπτυχα διαμορφώνονταν τον 4 αιώνα, όταν η πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας ήταν η Ρώμη, ενώ η Κωνσταντινούπολη αναδείχθηκε σε δεύτερη πρωτεύουσα αυτής, η Νέα Ρώμη. Σεβόμενοι τη Νέα Ρώμη ως νέα πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας στην Ανατολή, οι πατέρες της Β΄ Οικουμενικής Συνόδου αποφάσισαν να καταλάβει τιμητικά ο Επίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως – Νέας Ρώμης τη δεύτερη θέση μετά τον Επίσκοπο της πρώτης Ρώμης. Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων κατέλαβε την τέταρτη θέση διότι η Εκκλησία Ιεροσολύμων εκ των πραγμάτων έπαυσε να υπάρχει μετά την καταστροφή των Ιεροσολύμων το έτος 70 και ανανεώθηκε μόνο το 4 αιώνα με την απόφαση του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου για την αναστήλωση των Ιεροσολύμων στην ιστορική τους τοποθεσία.

Συνεπώς, τη δεύτερη θέση, την οποία κατέλαβε το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως στα Ιερά Δίπτυχα, οφείλεται αποκλειστικά στην πολιτική κατάσταση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Όπως αναφέρεται στους κανόνες της Β΄ Οικουμενικής Συνόδου, αυτή η πόλη πρέπει να έχει ίσα πρεσβεία με την πρώτη Ρώμη ως πόλη του βασιλιά και της συγκλήτου.

Έτσι, η ούτως λεγομένη Πενταρχία διαμορφώθηκε εξαιτίας των ιστορικών συγκυριών. Η ιδέα αυτή ήταν ακριβώς ότι ως Πενταρχία εκλαμβάνονταν όλη η Οικουμενική Εκκλησία. Μετά τη διακοπή σχέσεων μεταξύ Ρώμης και Κωνσταντινουπόλεως αυτή η θεωρία εξαλείφθηκε όπως εξαλείφθηκαν και πολλές άλλες ιστορικές θεωρίες και εκείνες που αφορούσαν στην φιλοσοφία της ιστορίας.

Η αναβίωση της Πενταρχίας σήμερα θα ήταν εφικτή ίσως μόνο στην περίπτωση της επανένωσης Ρώμης και Κωνσταντινουπόλεως, όμως αυτό το ζήτημα είναι εκτός ημερήσιας διάταξης.

Όσον δε αφορά τη διάρθρωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, θέλω να υπενθυμίσω ότι σήμερα υπάρχουν δεκαπέντε κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Είναι όμως αλήθεια ότι μια σειρά των Εκκλησιών πιστεύει ότι είναι μόνο δεκατέσσερις, μη αναγνωρίζοντας το αυτοκέφαλο της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Αμερική. Ούτως ή άλλως δεν είναι τέσσερις ή πέντε, αλλά δεκατέσσερις ή δεκαπέντε. Αυτές συνιστούν το πλήρωμα της Οικουμενικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και κανείς δε μπορεί να ισχυρίζεται σήμερα ότι πέντε Προκαθημένοι είναι πιο σπουδαίοι από τους άλλους πέντε ή δέκα.

Γι' αυτό το λόγω, με τη σύγκληση της Συνάξεως των Προκαθημένων δεν θα μπορούσε καν να γίνει λόγος για την αναβίωση του θεσμού της Πενταρχίας, διότι την πρώτη θέση την κατείχε αρχικά η Ρώμη και η Πενταρχία ιστορικά δε συμπεριελάμβανε την Εκκλησία Κύπρου. Απλά ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος συγκάλεσε τους Προκαθημένους των Εκκλησιών της Μέσης Ανατολής για να συζητήσουν τα προβλήματα αυτής της περιοχής.

– Σεβασμιώτατε, να μας διεκρινίσετε παρακαλώ, πότε αναμένεται η σύγκληση της Πανορθοδόξου Συνόδου; Μήπως στη Σύναξη της Κωνσταντινουπόλεως αναφέρθηκε κάποια συγκεκριμένη ημερομηνία; Επίσης να μας πείτε σε ποιον ανήκει η πρωτοβουλία της άρσης της ομοφωνίας κατά τη λήψη αποφάσεων πανορθοδόξου ενδιαφέροντος;

– Μέχρι στιγμής καμία ιδέα διατυπώθηκε σχετικά με συγκεκριμένες ημερομηνίες της σύγκλησης της Πανορθοδόξου Συνόδου. Ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος έχει πει επανειλημμένως ότι αυτή η Σύνοδος μπορεί να συγκληθεί εντός δυο ή τριών ετών, και, κατά τη γνώμη μου, εάν δεν εμφανίζονται κάποιες άκαιρες πρωτοβουλίες, όπως αυτή της άρσης της ομοφωνίας, είναι εντελώς πραγματική η σύγκληση της Συνόδου μέσα σε αυτές τις προθεσμίες. Βέβαια, όμως, ότι για τη σύγκληση της Συνόδου σε τόσο μικρό διάστημα, χρειάζεται η συσπείρωση των προσπαθειών όλων

των Ορθοδόξων Εκκλησιών, πρέπει να προετοιμάσουμε τη Σύνοδο μαζί. Εάν όμως κάποιος να επιχειρήσει να χαλάσει τις σχέσεις μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών και να προκαλέσει μεγαλύτερες δυσχέρειες, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε επ'αόριστον αναβολή της σύγκλησης της Συνόδου.

Αυτή η Σύνοδος θα ήταν επίκαιρη σήμερα, διότι η Ορθόδοξη Εκκλησία θα μπορούσε εν ενί στόματι να απαντήσει σε ζητήματα και προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Βέβαια, έχουμε να πούμε πολλά, έχουμε πολλά θέματα, επί των οποίων επιτεύχθηκε η ομοφωνία από τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Να μην καταστρέφουμε την Ορθόδοξη ενότητα εξαιτίας απατηλών προσπαθειών λήψεως κάποιων αποφάσεων σε βάρος α' ή β' Εκκλησιών.

Δυσκολεύομαι τώρα να απαντήσω σε ποιον συγκεκριμένα ανήκει η πρωτοβουλία άρσης της αρχής της ομοφωνίας, αλλά πιστεύω ότι αυτή η πρόταση είναι εντελώς εκτός πραγματικότητας και δε θα γίνει αυτή η άρση.

– Πείτε μας παρακαλώ εάν κατά τη διάρκεια των συναντήσεών σας με τους Προκαθημένους των Πατριαρχείων της Ανατολής, με τον Οικουμενικό Πατριάρχη συζητήσατε την κατάσταση στην Ουκρανία και την Αμπχαζία;

– Στις συναντήσεις με τους Προκαθημένους των Εκκλησιών δε συζητήθηκε λεπτομερώς η κατάσταση στην Ουκρανία, παρόλο που υπήρχαν οι σχετικές αναφορές σε μερικές από αυτές. Όσον δε αφορά την Αμπχαζία, μιλώντας με τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο, τον ενημέρωσα με πολλές λεπτομέρειες για την κατάσταση εκεί και ανταλλάξαμε απόψεις επί του θέματος.

– Μήπως αυτό το θέμα συζητήθηκε από τους Πατριάρχες της Ανατολής στις 1-3 Σεπτεμβρίου;

– Στο σχετικό ανακοινωθέν αυτά τα θέματα δεν αναφέρονται καθόλου. Θα ήταν παράξενο οι Πατριάρχες της Ανατολής να συζητήσουν τα προβλήματα της Ουκρανίας ή της Αμπχαζίας σε μια συνάντηση με θέμα τη Μέση Ανατολή. Άλλωστε η Ουκρανία δεν ανήκει στην περιοχή της Μέσης Ανατολής.

- Παρακολούθησα εκείνα, τα οποία μας λέγατε σχετικά με την Πενταρχία, τις λεπτομέρειες της Ορθόδοξης πολιτικής. Παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον τόσο για μένα προσωπικά, όσο και για την πλειοψηφία των παρόντων στην αίθουσα. Πιστεύω ότι υπάρχουν εκατοντάδες ακόμα και χιλιάδες άνθρωποι στον κόσμο, οι οποίοι πραγματικά ενδιαφέρονται πολύ για το θέμα. Όμως καθώς σκέφτομαι πως να τα εξηγήσουμε σε ένα ευρύ κύκλο αναγνωστών, με καταλαμβάνει τρόμος, διότι, πρώτον, αυτοί δεν έχουν καμία

ιδέα περί τίνος πρόκειται και δεύτερον, δε βλέπουν, ποια σχέση έχουν όλα αυτά με τη μαρτυρία για το Χριστό, την ιεραποστολή της Εκκλησίας, την κατάσταση των χριστιανών στη Μέση Ανατολή κλπ. Ποια είναι η απάντησή Σας, πως αυτά τα πολιτικά και ιστορικά θέματα συνδέονται με εκείνα τα συγκεκριμένα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν σήμερα οι χριστιανοί και όλος ο κόσμος γενικά;

– Είμαι βέβαιος ότι η Πανορθόδοξη Σύνοδος θα έχει σημασία και αξία μόνο σε εκείνη την περίπτωση εάν καταφέρει να δώσει στον κόσμο ένα σημαντικό μήνυμα. Εάν όμως συνέλθουμε μόνο για την αντιμετώπιση των εσωτερικών και από την άποψη ενός ευρύτερου κύκλου πιστών ακόμα και μέσα στην Εκκλησία, τεχνικών ζητημάτων όπως, π.χ. η ανακήρυξη του αυτονομίου ή η κατάταξη των Εκκλησιών στα Ιερά Δίπτυχα, τότε βέβαια η Σύνοδος δε θα έχει εκείνο το αποτέλεσμα, το οποίο πρέπει να έχει. Άλλωστε πρέπει πρωτίστως να συνέλθουμε για να διατρανώσουμε την ενότητά μας, την μια και συντονισμένη θέση και για να απευθύνουμε μήνυμα στον κόσμο. Αυτό το μήνυμα πρέπει να έχει σχέση με ουσιαστικά ζητήματα της ζωής των ανθρώπων, και όχι απλά με κάποια θέματα διοίκησης ή διόρθωσης, τα οποία πρέπει να λύσουμε μεταξύ μας.

Με αυτή την έννοια πρέπει ακόμα να επανεξετάσουμε τις αποφάσεις, οι οποίες ελήφθησαν την τελευταία πενήνταετία για εκείνα οχτώ θέματα, που προαναφέρθηκαν. Στην επιστολή του Αγιωτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου προς τον Παναγιώτατο Πατριάρχη Βαρθολομαίο με θέμα την προετοιμασία και την ενδεχόμενη σύγκληση της Πανορθόδοξου Συνόδου, αναφέρεται ότι, εφόσον τα κείμενα καταρτίστηκαν τις δεκαετίες του 60΄, του 70΄ και του 80΄, τα περισσότερα από αυτά είναι παρωχημένα και όχι μόνο εξαιτίας του περιεχομένου, αλλά και της γλώσσας διατύπωσης. Δηλαδή προτού συνέλθουμε σε Πανορθόδοξη Σύνοδο πρέπει να επανεξετάσουμε αυτά τα κείμενα και ίσως τρόπον τινά να τα διορθώσουμε. Επιπλέον, πρέπει, βέβαια, να πούμε και για εκείνα τα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι και τα οποία τους προβληματίζουν, ειδικότερα δε για την επιβίωση των χριστιανών σε μια σειρά χωρών, όπου αυτοί σήμερα υφίστανται διώξεις.

Θέλω να εκφράσω την ελπίδα μου στο ότι εάν πραγματικά συνέλθει η Πανορθόδοξη Σύνοδος, δε θα ασχολείται μόνο με θέματα της εσωτερικής ζωής και διοικητικής διάρθρωσης της Ορθόδοξης Εκκλησίας, αλλά και με τα επίκαιρα ζητήματα του σύγχρονου κόσμου και θα συμβάλει στην σταθεροποίηση της καταστάσεως των χριστιανών σε όλη την υφήλιο.

– Στα δημοσιεύματα ορισμένων μέσων ενημέρωσης σχετικά με την υπό προετοιμασία Σύνοδο, απαντάνε διατυπώσεις τύπου «αντιχριστιανική Οικουμενική Σύνοδος» κλπ., υπάρχουν παραπομπές στους αγίους πατέρες, ειδικά στον Άγιο Νεκτάριο Όπτινας, ότι μια τέτοια Σύνοδος θα είναι μόνο κατ'όνομα «άγια», αλλά στην ουσία θα είναι του Αντιχρίστου. Τι θα λεγάτε επί αυτού του θέματος; Επίσης μήπως μπορείτε να σχολιάσετε εκείνα, τα οποία αναφέρετε στην εκπομπή «Εκκλησία και κόσμος» της 21^{ης} Μαΐου σχετικά

με τη μετάβαση στο Γρηγοριανό ημερολόγιο. Τότε είπατε ότι δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο για τη μετάβαση στο Γρηγοριανό ημερολόγιο.

– Κρίνοντας απ'όσα διατυπώσατε, δεν παρακολουθήσατε ο ίδιος την εκπομπή. Να μην επαναλαμβάνετε εκείνα, τα οποία μάθατε από την ακοή. Η ευθύνη ενός δημοσιογράφου είναι να λέγει μόνο εκείνα, τα οποία είδε ο ίδιος και όχι να επαναλαμβάνει τα ξένα λόγια. Ποτέ δεν ισχυρίσθηκα ότι δεν υπάρχουν εμπόδια για τη μετάβαση στο Γρηγοριανό ημερολόγιο, αντίθετα, επεσήμανα ότι υπάρχουν. Το πρώτο εμπόδιο είναι η ανεπιθυμία του εκκλησιάσματος σε μια σειρά χωρών να δεχθεί καμία αλλαγή του ισχύοντος ημερολογίου.

Το ερώτημα του νέου ημερολογίου ετέθη στη δεκαετία του 20' του περασμένου αιώνα από τη Διορθόδοξη Σύναξη της Κωνσταντινουπόλεως και στη συνέχεια μερικές τοπικές Εκκλησίες δέχθηκαν το νέο ημερολόγιο, ενώ οι άλλες αποφάσισαν να κρατήσουν το παλαιό. Ανάμεσά τους ήταν οι Εκκλησίες Ιεροσολύμων, Ρωσίας, Γεωργίας, Σερβίας και το Άγιον Όρος, το οποίο εντάσσεται στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Σ'εκείνη την εκπομπή έλεγα το εξής: το ημερολόγιο δεν είναι είδους «ιερής αγγελάδος», το οποίο δεν πρέπει να πειραχθεί. Δεν είναι αυτό καθ'εαυτό ιερό, διότι το Ιουλιανό ημερολόγιο, το οποίου ακολουθούμε, είναι το κοσμικό ημερολόγιο της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, το οποίο δεν επινοήθηκε από τους χριστιανούς, αλλά κληρονομήθηκε από την Αρχαία Ρώμη. Το Γρηγοριανό ημερολόγιο επινοήθηκε από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία την εποχή του Μεσαίωνα, και οι Καθολικοί το ακολουθούν μέχρι σήμερα. Εκείνο το ημερολόγιο, το οποίο εφαρμόζεται σε μερικές τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες και αποκαλείται «νέο», δεν είναι το Γρηγοριανό, αλλά ούτως λεγόμενο νέο Ιουλιανό ημερολόγιο. Σήμερα συμπίπτει με το Γρηγοριανό και θα είναι έτσι ακόμα μερικούς αιώνες, αλλά στη συνέχεια θα έχουν μια μέρα διαφορά. Όλα αυτά οφείλονται στο ότι στην πορεία της η ανθρωπότητα συνέχεια εξακριβώνει τα αστρονομικά δεδομένα και το Ιουλιανό ημερολόγιο που ακολουθούμε σήμερα, είναι ανακριβές σε σχέση με το τροπικό έτος. Το Γρηγοριανό ημερολόγιο είναι επίσης ανακριβές σε σχέση με το τροπικό έτος, αλλά αυτή η ανακρίβεια είναι λιγότερη απ'ό, τι του Ιουλιανού ημερολογίου.

Συνεπώς το ημερολόγιο δεν είναι αυτό καθ'εαυτό κάτι το ιερό και σταθερό και η Εκκλησία, εάν κρίνει απαραίτητο, δικαιούται να το αλλάξει. Με τη σχετική επιθυμία, τη συμφωνία του εκκλησιάσματος και σε περίπτωση πραγματικής ανάγκης η Εκκλησία θα μπορούσε να αποφασίσει τη μετάβαση σε νέο ημερολόγιο ή την επεξεργασία ενός άλλου ημερολογίου. Όλα αυτά είναι εντός της αρμοδιότητας της Εκκλησίας. Εφόσον δεν έχει αυτή την ανάγκη η Εκκλησία, εφόσον το εκκλησίασμα είναι ικανοποιημένο με το ημερολόγιο, το οποίο έχουμε σήμερα σε ισχύ, δεν πρέπει να εγείρεται και να συζητηθεί το σχετικό θέμα.

Σήμερα, παρόλο που η κατάσταση που επικρατεί στην Οικουμενική Ορθοδόξια σε σχέση με το

ημερολόγιο δεν είναι ιδανική, διότι ευκαίω θα ήταν ο εορτασμός των εκκλησιαστικών εορτών ακολουθώντας το ίδιο ημερολόγιο, ωστόσο αυτό επιτρέπει τη συνύπαρξη των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών και τα συλλεΐτουργα αυτών, ακόμα και με δυο διαφορετικά ημερολόγια.

Ακόμα περισσότερα, και τα δυο ημερολόγια μπορούν να εφαρμόζονται και από την ίδια τοπική Εκκλησία. Έχω ήδη αναφέρει ότι εάν οι περισσότερες ενορίες του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ακολουθούν το νέο Ιουλιανό ημερολόγιο, το Άγιον Όρος ακολουθεί το Ιουλιανό. Ενώ στην Αυτόνομη Εκκλησία της Φινλανδίας, η οποία υπάγεται στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, δεν ισχύει μόνο το νέο Ιουλιανό ημερολόγιο, αλλά και ο νέος Πασχάλιος κύκλος, ώστε οι Ορθόδοξοι Φινλανδοί εορτάζουν το Άγιο Πάσχα την ίδια μέρα με τους Ρωμαιοκαθολικούς και Προτεστάντες, και όχι ταυτόχρονα με τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Όλα αυτά δε εμποδίζουν την πλήρη ευχαριστιακή κοινωνία των Ορθόδοξων Εκκλησιών. Πιστεύω ότι αυτή η κατάσταση θα εξακολουθεί να υπάρχει για μεγάλο ακόμα χρονικό διάστημα, διότι ούτε η Ρωσική Εκκλησία, αλλά ούτε η Εκκλησία Ιεροσολύμων και το Άγιον Όρος δεν έχουν καμία επιθυμία, ούτε ανάγκη να αλλάξουν το ισχύον ημερολόγιο. Ωστόσο, σε περίπτωση ανάγκης επαναλαμβάνω, η Εκκλησία θα είχε δικαίωμα να τροποποιήσει το ισχύον ημερολόγιο.

Όσον δε αφορά τους φόβους για το «αντιχριστιανικό» χαρακτήρα της Πανορθόδοξου Συνόδου, θα ήθελα να επισημάνω τη διαφάνεια όλης της πορείας της προετοιμασίας της Συνόδου. Από την Πανορθόδοξη Σύνοδο δεν αναμένουμε ριζικές αποφάσεις, οι οποίες αφού προετοιμάσθηκαν θα διατυπωθούν προκαταρκτικά.

Η Πανορθόδοξη Προσυνοδική διαδικασία διαρκεί σχεδόν μια πενήνταετία. Θέματα, των επίσημων συζητήσεων συζητούνται ανοιχτά, και αποφάσεις, οι οποίες λαμβάνονται στα πλαίσια αυτής της πορείας, δημοσιεύονται. Με άλλα λόγια, όλη η ημερήσια διάταξη της Συνόδου θα είναι γνωστή εκ των προτέρων, όπως και οι αποφάσεις θα είναι γνωστές εκ των προτέρων. Βεβαίως, εάν για κάποιους λόγους οι υποτιθέμενες αποφάσεις της Πανορθόδοξου Συνόδου θα προσκρούσουν στα συμφέροντα ή την αυτοαντίληψη της Ρωσικής Εκκλησίας, απλά δε θα συμμετάσχει στη Σύνοδο. Αυτή ακριβώς η αρχή της ομοφωνίας, η οποία εφαρμόζεται στη διορθόδοξη συνεργασία, μας εξασφαλίζει τη δυνατότητα εκθέσως της γνώμης μας για οποιοδήποτε θέμα και μη ένταξης στη ημερήσια διάταξη κάθε θέματος, για το οποίο δε συμφωνούμε με α΄ ή β΄ τοπική Εκκλησία.

Συνεπώς, η αρχή της ομοφωνίας στη λήψη αποφάσεων αποτελεί εγγύηση ότι η Πανορθόδοξη Σύνοδος δε θα γίνει μια αντιορθόδοξη Σύνοδος.

– Σεβασμιώτατε, είπατε ότι η Σύνοδος θα έχει σημασία μόνο σ' εκείνη την περίπτωση εάν θα δώσει απαντήσεις στις προσκλήσεις της σύγχρονης εποχής. Εάν συνέρχεται στο διάστημα δυο ή τριών προσεχών ετών, σε ποια θέματα, κατά τη γνώμη σας, πρέπει να

τοποθετηθεί; Ποια έκκληση θα πρέπει να απευθύνει στην κοσμική κοινωνία, στους πιστούς, ίσως και σε κάποιες περιθωριακές ομάδες, οι οποίες σήμερα συμμετέχουν ενεργά σε δημόσιες συζητήσεις σε όλο τον κόσμο; Τι έχει να πει η Σύνοδος για το θέμα της Μέσης Ανατολής;

– Δυσκολεύομαι τώρα να προσδιορίσω όλα τα θέματα, για τα οποία η Σύνοδος θα μπορούσε να τοποθετηθεί. Αρκετά επίκαιρα είναι εκείνα τα θέματα, τα οποία έχουν ήδη συμφωνηθεί. Όμως είναι άκρως σημαντικό, ώστε αυτές οι αποφάσεις να διατυπωθούν σε μια γλώσσα, ομιλούμενη από σημερινούς ανθρώπους, και όχι εκείνη, η οποία ομιλείτο πριν από μια εικοσιετία ή τεσσαρακονταετία, με άλλες πολιτικές συνθήκες και άλλο τρόπο του σκέπτεσθαι. Δηλαδή χρειάζεται η προσαρμογή της θεματολογίας και της γλώσσας των αποφάσεων στη σημερινή κατάσταση.

Πράγματι, μια ολόκληρη σειρά θεμάτων, που αποκτούν σήμερα μια ιδιαίτερη ένταση, δεν διατυπώθηκαν και ήταν εκτός της ημερήσιας διάταξης ούτε τη δεκαετία του 60΄, ούτε του 70΄, αλλά ούτε και του 80΄. Ένα από αυτά είναι, βέβαια, η κατάσταση των χριστιανών σε διάφορες πειροχές του κόσμου. Θα ήταν πολύ παράξενο να μην τοποθετηθεί σχετικά μια Πανορθόδοξη Σύνοδος όταν συνέρχεται.

Η σημασία της Συνόδου πρέπει να συνίσταται στο ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία μετά από τη δυσχιλιετή ιστορία της, τους μακραίωνους διωγμούς, όταν ευρισκόταν σε χαλεπές συνθήκες, να βεβαιώσει το γεγονός ότι υπάρχει, ότι είναι ενωμένη, ότι αποτελεί εγγύηση για τη μεταβίβαση ανόθευτης της αποστολικής διδασκαλίας, και ότι έχει τι να πει στον κόσμο, και ότι διεξάγει διάλογο με το γύρω κόσμο, συμπεριλαμβανομένων και των ετεροδόξων χριστιανικών ομολογιών και άλλων θρησκειών, ότι είναι ικανή για να κάνει αυτό το διάλογο και είναι πρόθυμη να συμμετέχει σε αυτό το διάλογο με μια συντονισμένη θέση. Εάν υπάρχει τοποθέτηση επί όλων αυτών των θεμάτων, τότε η Σύνοδος θα είναι όντως επίκαιρη, έγκαιρη και ωφέλιμη όχι μόνο για να δώσει λύσεις σε κάποια εσωτερικά διοικητικά προβλήματα, αλλά και κυρίως για το ποιμνίο μας, το οποίο διαμένει σήμερα σε διάφορες περιοχές του κόσμου.

– Στο πρόγραμμα του Αγιοτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου ήταν να επισκεφθεί τη Μέση Ανατολή και ειδικά τη Συρία και το Λίβανο. Θα γίνει αυτή η επίσκεψη, λαμβανομένης υπόψη της επιδείνωσης της πολιτικής καταστάσεως εκεί;

Η δεύτερη ερώτηση αφορά το Ρωσικό Ναό στη Νίκαια: ποια είναι η κατάσταση εκεί; Τον έχουμε ιδιοκτησία, αλλά ο τοπικός ορθόδοξος σύλλογος δε θέλει να παραδώσει τα κλειδιά... Ποια είναι η καλύτερη διέξοδος από την κατάσταση και σε ποια φάση ευρίσκονται οι συνομιλίες;

– Σχετικά με την επίσκεψη του Αγιωτάτου Πατριάρχη στη Μέση Ανατολή, θα μπορεί να γίνει, όταν συντρέχουν οι απαραίτητες συνθήκες. Πρωτίστως αυτή η επίσκεψη πρέπει να ωφελήσει το Πατριαρχείο Αντιοχείας. Πρέπει να συμβάλει στη διευθέτηση στη Μέση Ανατολή και να εκφράσει αλληλεγγύη της Ρωσικής Εκκλησίας προς τους χριστιανούς της Μέσης Ανατολής και εν προκειμένω τους χριστιανούς Συρίας και Λιβάνου.

Δύσκολα είναι τώρα να μιλάμε για τις ημερομηνίες αυτής της επισκέψεως. Ο Αγιώτατος Πατριάρχης ήταν πρόθυμος να ταξιδέψει το περασμένο φθινόπωρο, αλλά για τεχνικούς λόγους δεν πραγματοποιήθηκε η επίσκεψη αυτή. Εάν θα

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/55241/>